

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

18 NOVEMBER 1992

ONTWERP VAN DECREET

**houdende bepalingen tot begeleiding
van de begroting 1993**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Openbare Werken en Vervoer
uitgebracht door de heer F. Ghesquière
(Hoofdstuk V — Openbare Werken ; Hoofdstuk VIII — Gemeenschappelijk vervoer)**

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer E. Beysen.

Vaste leden : de heren J. Ansoms, J. de Seranno, M. Didden, F. Ghesquière, T. Van Parys ;

de heren M. Bartholomeeussen, J. De Mol, J. Leclercq, A. Schellens ;

de heren E. Beysen, M. Cordeel, V. Vautmans ;

de heer J. Spinnewyn ;

de heer R. Van Hooland ;

de heer H. Van Dienderen.

Plaatsvervangers :

de heren G. Cardoen, J. Lenssens, K. Pinxten, R. Vankeirsbilck, M. Van Peel ;

de heren L. Hancké, W. Seeuws, G. Swennen, J. Vande Lanotte ;

de heren H. De Croo, J. Laverge, F. Vermeiren ;

de heer F. Wymeersch ;

de heer H. Candries ;

de heer L. Barbé.

Zie :

235 (BZ 1992)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nrs. 2 tot 6 : Amendementen
- Nr. 7 : Subamendement

- Nr. 8 : Verslag namens de Commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid
- Nr. 9 : Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
- Nr. 10 : Verslag namens de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting
- Nr. 11 : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Openbare Werken en Vervoer heeft op haar vergaderingen van 21 en 22 oktober en op 6 november 1992 de haar toebedeelde hoofdstukken V (Openbare Werken) en VIII (Gemeenschappelijk vervoer) besproken en aangenomen.

Dit verslag bestaat uit twee delen :

1. Hoofdstuk V (Openbare Werken) — bevoegdheden van de heer T. Kelchtermans, Vlaamse Minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden.

II. Hoofdstuk VIII (Gemeenschappelijk vervoer) — bevoegdheden van de heer J. Sauwens, Vlaamse Minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming.

1. HOOFDSTUK V (OPENBARE WERKEN) — BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER T. KELCHTERMANS, VLAAMSE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, RUIMTELIJKE ORDENING EN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN

A. Algemene bespreking

De toelichtingen worden per artikel gegeven en in samenhang met de betrokken programma's bekeken. Dit gaf geen aanleiding tot een algemene bespreking.

B. Artikelsgewijze bespreking

AFDELING 1

Watervang

Artikel 34

Over dit artikel wordt vooraf volgende toelichting gegeven :

In het begrotingsdecreet van 21 december 1990 betreffende de begroting 1991 werd onder Hoofdstuk IV Watervangen van artikel 80 tot en met artikel 89 beslist het capteren van water uit de waterwegen te onderwerpen aan een vergunning en aan een jaarlijkse vergoeding.

De toepassing van de in voormeld decreet voorziene heffing op de watervangen uit bevaarbare waterlopen, kanalen en havens, heeft aangetoond dat hierin nog een aantal anomalieën vervat zijn, zo zijn onder meer de tarieven vermeld in artikel 83 § 2 te degressief. Een aanpassing van deze heffingen dringt zich dan ook op.

Daarnaast heeft de ervaring opgedaan bij de eerste toepassing van het decreet op de watervangen, aangetoond dat tevens een algemene verhoging van de in het decreet vermelde heffingen aanvaardbaar is. Als beginsel werd hierbij gesteld dat het leveren van water als secundair gebruik van de waterweg, zoveel mogelijk kostendekkend dient te gebeuren. Dit water wordt door de afnemers zelf ofwel verwerkt in hun produkten, ofwel gebruikt in het produktieproces. In beide gevallen is de grondstof water slechts een minieme kost in het geheel, waarbij geen redenen voorhanden zijn om de levering door de overheid niet kostendekkend te laten verlopen.

Wat het budgettaire aspect van de voorgestelde wijzigingen betreft, zouden voor 1993 de ontvangsten voor watervangen onder rechtstreeks beheer, van het Gewest en de havens also kunnen gebracht worden op ca 300 miljoen BEF waarvan 100 miljoen voor de havens en 200 miljoen BEF voor de binnenwateren.

Het is dan ook aangewezen de aan het voormelde decreet aan te brengen wijzigingen betreffende de watervangen in te lassen in het programmadecreet voor 1993.

Op vraag van een lid wordt verduidelijkt dat voor de kanalen en havens de eerste twee schijven respectievelijk verhoogd zijn met 0,25 en 0,125 frank per m^3 , schijf 3 met 0,14 frank en schijf 4 werd verminderd met 0,028 frank. Voor de bevaarbare waterlopen is dat respectievelijk + 0,125 fr./ m^3 , + 0,112 fr./ m^3 , + 0,87 fr./ m^3 en - 0,014 fr./ m^3 .

AFDELING 2

Havens

Artikel 35

De Belgische Staat en later het Vlaamse Gewest zijn in de afgelopen decennia als bouwheer opgetreden voor haveninfrastructuurwerken, die daarna kosteloos voor beheer overgedragen werden aan de havenbesturen. Deze overdracht werd niet in alle gevallen gedekt door wettelijke of decretale bepalingen, bij voorbeeld de kaaimuren langs het kanaal Gent-Terneuzen, langs de Beneden-Zeeschelde, enz.. Enige bijzondere gevallen werden tot nu toe geregeld door een overeenkomst tussen beide partijen, die daarna door de Vlaamse Raad moet goedgekeurd worden, in principe door een domaniaal decreet.

Deze procedure is tijdrovend. In het havendecreet in voorbereiding zal een definitieve decretale regeling opgenomen worden. In afwachting hiervan is het gewenst in het programmadecreet een bepaling op te nemen, die deze kosteloze overdracht regelt zodat de domaniale ad hoc-regeling achteraf kan vervallen.

Artikel 36

In dit artikel wordt een decretale basis verstrekt aan de subsidieregeling voor het uitvoeren van infrastructuurwerken door de havenbesturen in de havengebieden. Hiermede wordt tegemoet gekomen aan de opmerkingen van het Rekenhof geformuleerd in het 145-ste Boek die in essentie erop neer komen dat een rechtsgrond voor deze subsidieregeling noodzakelijk is. In afwachting van de totstandkoming van een decreet tot regeling van de rol van het Vlaamse Gewest in het havenbeleid blijft het koninklijk besluit van 24 april 1970 betreffende de subsidieregeling voor de havenbesturen van kracht.

Met de door de Raad van State geformuleerde bemerkingen, kan ingestemd worden. De detailuitwerking ervan moet gebeuren in het kader van het havenbeleid en is vast te leggen in het hogervermeld decreet.

Binnen het huidig tijdsbestek is het uitwerken hiervan onmogelijk.

Er zijn geen vragen of opmerkingen.

AFDELING 3

Domein van de wegen, de waterwegen en
hun aanhorigheden, zeewering en de dijken

De volgende uitgebreide toelichting wordt hier verstrekt over dit hoofdstuk en zijn artikelen :

Het privaat gebruik van het openbaar domein kan door de beheerder van het betrokken goed worden toegestaan door twee vormen van ter beschikkingstelling, namelijk de domaniale concessie en de precaire vergunning. Inzake de waterwegen en hun aanhorigheden, de zeewering en de dijken worden op heden concessies verleend voor de exploitatie van de openbare veren en het strand. Alle andere vormen van in gebruikneming benevens het gebruik van de jaagpaden en dijken als voet- en fietspad zijn onderworpen aan het verkrijgen van een vergunning. Deze vergunning wordt tot wederopzeggens toe verleend en kan steeds zonder enige vergoeding worden herroepen of ingetrokken. Het verkrijgen van een vergunning heeft tot gevolg dat de rechtverkrijgende aan de beheerder een eenmalige of periodieke vergoeding verschuldigd is voor de in gebruikneming van het openbaar domein.

De tarieven, die vandaag de dag gelden voor het privaat gebruik van het openbaar domein van de waterwegen en hun aanhorigheden, zijn nog steeds gebaseerd op waarden, daterend uit de jaren twintig en staan dus helemaal niet meer in verhouding tot de huidige levensstandaard. In de loop van de jaren werden enkel een aantal procentuele verhogingen van de verschuldigde rechten doorgevoerd. Een aanpassing van de bestaande tarifiering voor het gebruik van het openbaar domein van de waterwegen dringt zich derhalve op, mede in het licht van een financieel en budgettair verantwoord beleid. Het actualiseren van de verouderde tarieven en de daaruit resulterende verhoging van de inkomsten, kaderen geheel in deze beleidsopties.

Ten einde tot een aanpassing van de bedoelde tarieven te kunnen overgaan, is het vereist hiervoor een decretaal kader te creëren. Daarbij valt op te merken dat dergelijke rechtsgrond tot op heden niet voorhanden was, aangezien de vigerende modaliteiten voor het afleveren van de precaire vergunningen en het heffen van de daaraan verbonden cijzen enkel steunden op twee ministeriële omzendbrieven van 1920 en 1927. In dat verband moet tevens worden vastgesteld dat meerdere soorten van vergunningen, opgenomen in de oude omzendbrieven, achterhaald zijn en beter zouden worden afgeschaft. Voor een aantal andere vergunningen zouden dan weer nieuwe voorschriften moeten worden uitgewerkt of de bestaande voorwaarden geactualiseerd. Het is bijgevolg duidelijk dat het huidige vergunningsstelsel aan een algemene en daadwerkelijke herziening toe is.

Onder de vorige legislatuur werd reeds een nieuwe vergunningsregeling getroffen voor het capteren van water uit de bevaarbare waterlopen. Deze materie werd decretaal geregeld met het decreet van 21 december 1990 houdende de begrotingstechnische bepalingen, alsmede de bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, terwijl de nadere uitvoeringsmodaliteiten werden vervat in het besluit van de Vlaamse Executieve van 3 mei 1991 betreffende het afleveren van vergunningen voor het capteren van water uit de in het Vlaamse Gewest gelegen bevaarbare waterlopen, kanalen en havens. De algemene herziening van het vergunningsstelsel ligt derhalve in het verlengde van de maatregelen, die reeds

voor de watervangen werden genomen. Bijgevolg is het in eerste instantie thans vereist hiervoor een decretale grondslag te scheppen om de aflevering van de precaire vergunningen afhankelijk te maken van naderhand door de Vlaamse Executieve bij organiek besluit vast te stellen tarieven en modaliteiten.

De rechtsgrond van een decretale regeling voor deze materie wordt ontleend uit artikel 6 § 1, X, 2° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, gewijzigd bij de wet van 8 augustus 1988, alsook uit de artikelen 1 en 2 van de bijzondere financieringswet van 16 januari 1989, die aan de Gemeenschappen en Gewesten de bevoegdheid verlenen om eigen niet-fiscale inkomsten, die het kenmerk van een retributie vertonen, in te voeren. De vergoedingen, verschuldigd voor het privaat gebruik van het openbaar domein, dienen immers als een retributie te worden gekwalificeerd in de betekenis, die hiervoor door de rechtsleer en de rechtspraak wordt gegeven, namelijk de geldelijke vergoeding voor een door de overheid aan een begunstigde verleende dienst of handeling, in casu het ter beschikking stellen van openbaar domein voor eigen gebruik.

Uit het feit dat het hier gaat over heffingen, die de aard van een retributie bezitten, volgt dat zij niet onderworpen zijn aan het annaliteitsbeginsel en derhalve niet jaarlijks dienen te worden vernieuwd. Eveneens volgt hieruit dat het decretaal volstaat te bepalen in welke gevallen deze retributies kunnen worden geheven, terwijl de bevoegdheid om de nadere modaliteiten te bepalen, aan de Executieve kan worden opgedragen.

Wat het budgettair aspect betreft, kan worden gesteld dat uit de aanpassing van het huidige retributie- en vergunningsstelsel een belangrijke meerinkomst voor het Vlaamse Gewest zal resulteren. Een precies cijfer zal echter slechts kunnen worden vooropgezet nadat het besluit van de Vlaamse Executieve de nieuwe tarifiëring zal hebben vastgesteld.

Ingaande op de bemerking van de SERV werden deze bepalingen eveneens toepasselijk gemaakt voor de wegen en hun aanhorigheden. De hogerste beginselen gelden eveneens voor de wegen.

Ter gelegenheid van het opstarten van dit nieuwe stelsel zal ipso facto de inventarisatie gebeuren. Het Vlaams Infrastructuurfonds, waarin de inkomsten zullen gestort worden, zal ertoe bijdragen dat, van het inkomstenbeleid terzake, een duidelijk beeld zal verkregen worden.

Artikel 37

Dit artikel bepaalt het principe en het voorwerp van het vergunnings- en retributiestelsel.

Het vast recht, waarvan sprake in dit artikel, vertegenwoordigt de aan de rechtverkrijger aangerekende administratiekosten, die dus voor alle soorten vergunningen dezelfde zijn. Het variabel gedeelte hangt af van de aard van de vergunning.

De retributie is éénmalig of jaarlijks te betalen al naargelang van de aard en de duurtijd van de vergunning.

Artikel 38

In dit artikel wordt aan de Vlaamse Executieve de machtiging verleend de nadere modaliteiten te bepalen waaronder

de vergunningen kunnen worden verleend en de tarieven voor de precare vergunningen vast te leggen.

Artikel 39

Dit artikel is een bevestiging van een reeds bestaande toestand. Hierbij moet wel worden aangestipt dat nog steeds een aantal retributies wordt geïnd door het nationale Ministerie van Financiën (Bestuur der Registratie en Domeinen), dat nadien de bedragen doorstort naar het Vlaamse Gewest. Voor alle nieuwe vergunningen worden de inningen echter reeds uitgevoerd door de bevoegde uitvoeringsdiensten van het departement Leefmilieu en Infrastructuur. (Administratie Wegeninfrastructuur en Vervoer). Het is de bedoeling dat de betrokken diensten in de nabije toekomst alle inningen van de verschuldigde retributies zullen overnemen.

Deze plaatselijke diensten zien uiteraard ook toe op de naleving van de vergunningsvoorwaarden.

Artikel 40

Dit artikel strekt ertoe vrijstelling van retributie te verlenen aan bepaalde categorieën van personen, maatschappijen en instellingen, omwille van hun vestiging, beroepsactiviteit, hoedanigheid of fysieke gesteldheid.

Tevens wordt beoogd sommige sociale, culturele, pedagogische en ecologische activiteiten van retributie vrij te stellen.

Het is wel te verstaan dat deze vrijstelling enkel het variabel gedeelte betreft, vermits het afleveren van de vergunning hoe dan ook met administratiekosten gepaard gaat.

De nadere voorwaarden voor het verlenen van de bedoelde vrijstellingen kunnen door de Executieve worden uitgewerkt.

De lezing van de artikelen geeft geen aanleiding tot vragen.

AFDELING 4

Laad- en losinstallaties langs de bevaarbare waterwegen

Over deze afdeling en zijn artikelen wordt volgende uitgebreide verklaring vooraf verstrekt.

Eén van de pijlers, waarop het beleid van de Vlaamse Regering inzake mobiliteit en vervoer is gesteund, behelst het stimuleren van de alternatieve vervoersmodi voor het transport langs de weg. De promotie van de binnenvaart, als een verkeers- en milieuvriendelijk transportmiddel, kadert dan ook geheel in deze beleidsoptie.

Bij het promoten van de binnenscheepvaart dient de aandacht uiteraard te gaan naar het voeren van sensibiliserings- en promotiecampagnes. Daarnaast is het echter ook van essentieel belang dat terzelfdertijd hieraan door de overheid concreet inhoud wordt gegeven door regelgevende maatregelen te treffen, die daadwerkelijk aanzetten tot een ruimer gebruik van de vaarweg.

Het is overigens een onomstootbaar feit dat de aanzienlijke sommen, die de overheid de voorbije decennia heeft geïnvesteerd in het moderniseren van het waterwegennet, en de investeringen, die op heden nog steeds op dat vlak worden doorgevoerd, pas dan hun volle betekenis en rendabiliteit verkrijgen, indien zij ook een effectief benutten van de ver-

hoogde mogelijkheden van de waterweg met zich meebrengen.

In die optiek is het noodzakelijk dat langs de vaarweg voldoende laad- en losinstallaties aanwezig zijn. Zonder deze installaties kunnen geen goederen overgeslagen worden en heeft het transport via het water dus geen uitweg. Bij een beleid, dat erop gericht is de autowegen te ontlasten en het gebruik van de waterwegeninfrastructuur te bevorderen, is het dan ook aangewezen de passende maatregelen te nemen om privé-initiatieven voor de bouw van laad- en losinstallaties langs de binnenwateren te stimuleren en te ondersteunen en de inbreng van de overheid terzake aan te passen aan zijn financiële middelen.

Een eenvoudige oplossing zou er immers kunnen in bestaan dat het Vlaamse Gewest zelf overal de nodige overslaginstallaties opricht en financiert. Deze oplossing biedt echter het nadeel dat de partijen in wiens voordeel de bouw van de installatie geschiedt, geen verantwoordelijkheid dienen te dragen en het totale risico alzo op de overheid wordt afgewenteld, met inbegrip van eventuele schadeëisen wegens bedrijfshinder. Daarom is het aangewezen dat de verantwoordelijkheid voor de werken als bouwheer wordt gedragen door degene, die het initiatief voor het oprichten van de installatie heeft genomen, terwijl de eigenlijke investeringslast door de bouwheer en het Vlaamse Gewest worden gedeeld.

Hoewel de investeerders aldus nog een gedeelte van de bouwkosten zouden moeten dragen, zou een dergelijke financiële bijdrage vanwege de Vlaamse overheid het voor hen alvast een stuk aantrekkelijker maken tot de bouw van overslaginstallatie langs de binnenwateren over te gaan.

Het is duidelijk dat op deze wijze het gebruik van de vaarweg als vervoersmodus kan worden bevorderd en aldusdanig ook kan worden bijgedragen tot de valorisering van het door het Gewest gemoderniseerde en onderhouden waterwegennet.

Om de bovenstaande redenen is het derhalve aangewezen dat een decretale grondslag zou worden gecreëerd ten einde het verlenen van een Gewestbijdrage in het oprichten van laad- en losinstallaties vanaf het begrotingsjaar 1993 mogelijk te maken. Daarbij is het evident dat de mogelijkheid tot het verlenen van dergelijke financiële tussenkomsten steeds zal worden bepaald door de aanwezigheid van voldoende financiële middelen. Bijgevolg mag op het decretale vlak geen subjectief recht op een Gewestbijdrage worden in het leven geroepen doch moet worden voorzien dat de tussenkomst slechts kan worden verleend binnen de perken van de budgettaire middelen.

Anderdeels wordt het wenselijk geacht de vaststelling van de Gewestbijdrage over te laten aan de Vlaamse Executieve en de tussenkomst enkel te voorzien voor de basisinfrastructuur, die meestal ook als oeerverdediging fungeert.

De gebruiksmodaliteiten van de installatie en de verschuldigde retributie worden geregeld met een vergunning of een concessie-akte.

De onderhavige regeling beperkt derhalve de bijdrage van het Gewest in de installaties, zowel door de beperking van de infrastructuurkosten in hoofde van het Gewest, als door het forfaitariseren van de bijdrage. Daarnaast kadert deze regeling ook in het stimuleren van het gebruik van de waterweg en het verhogen van de inkomstenwerving uit dit beter gebruik en beter patrimoniumbeheer.

Op grond hiervan is er een duidelijke band met de begroting 1993 en zijn deze bepalingen noodzakelijk om de uitvoering van deze begroting te ondersteunen.

Zoals uit het bovenstaande mag blijken richten deze bepalingen zich in de eerste instantie naar de diverse laad- en losinstallaties die langs de binnenvaartwegen moeten uitgebouwd worden en sterk bedrijfsgebonden zijn. De installaties die door de SERV bedoeld worden zijn de multi-modale terminals, waar het verhandelen van diverse goederensoorten geïntegreerd wordt, inzonderheid containers, en die duidelijk een publiek karakter hebben. Zulke overslagknooppunten zijn wellicht zeer beperkt in aantal en oordeelkundig te spreiden over het Vlaamse Gewest. Uiteraard is een kostendekkende exploitatie daarbij een essentiële voorwaarde en is een planmatige aanpak vereist. Deze terminals zijn echter niet in de eerste plaats bedoeld in de onderhavige decretale bepalingen, doch deze bepalingen zullen hierop kunnen toegepast worden.

Zoals hieruit mag blijken is er geen directe relatie met de haveninvesteringen, aangezien de in deze bepalingen bedoelde investeringen een totaal andere natuur hebben. Het betreft enkel de laad- en losinstallaties langs de binnenvaartwegen (excl. de suprastructuur), waarbij de maximum percentages worden vastgelegd.

Artikel 41

Dit artikel bevat een aantal noodzakelijk begripsomschrijvingen.

Het begrip laad- en losinstallatie omvat alle voorzieningen tussen schip en wal om de goederenoverslag mogelijk te maken. Voor het onderscheid tussen eensdeels basisinfrastructuur en anderdeels suprastructuur zij verwezen naar de bespreking van het vorig artikel.

Wat de aanduiding van de bevaarbare waterwegen betreft, wordt verwezen naar de lijst van de aan het Vlaamse Gewest overgedragen waterwegen, waarvan sprake is in de bepalingen van art. 57, § 4, tweede lid, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten. Het Zeekanaal naar Gent dient in deze regeling voor de binnenscheepvaartwegen buiten beschouwing te worden gelaten, gelet op de uitgesproken havenfunctie van dit kanaal.

Als bouwheer kunnen alle openbare besturen en private bedrijven optreden.

Artikel 42

Dit artikel verschaft een decretale grondslag voor het verlenen van subsidies door het Vlaamse Gewest voor de aanleg van laad- en losinstallaties langs de Vlaamse binnenscheepvaartwegen. Voor de overslaginstallaties in de havengebieden is een regeling ter zake vervat in het ontwerp van haven-decreet.

De subsidie wordt beperkt tot de infrastructuur, zijnde de onderbouw van de laad- en losinstallatie, die vast verbonden is aan de waterweg en er als oeververdediging vaak één geheel mee vormt. Bovendien wordt deze basisinfrastructuur meestal op het domein van het Gewest gerealiseerd.

Anders is het gesteld met de suprastructuur, namelijk de uitrusting van de installaties, die rechtstreeks te maken heeft

met de industriële activiteit en in sommige gevallen trouwens een onderdeel van de productieketen uitmaakt. Deze supra-structuur vormt het eigenlijke werkinstrument van de gebruiker van de los- en laadinstallatie en is dan ook sneller aan slijtage en veroudering onderhevig.

In die optiek is het dan ook logisch de subsidie enkel voor de basisinfrastructuur te voorzien en de investeringskosten voor de suprastructuur volledig ten laste te laten van de gebruiker van de installatie.

Anderdeels dient ermede rekening te worden gehouden dat het verstrekken van een subsidie steeds afhankelijk zal zijn van de aanwezigheid van voldoende financiële middelen. Bijgevolg mag hier geen subjectief recht in het leven geroepen worden, doch dient expliciet te worden bepaald dat de bedoelde subsidies slechts kunnen worden verleend binnen de perken van de budgettaire middelen.

Artikel 43

Dit artikel laat het aan de Vlaamse Executieve over om de nadere modaliteiten te bepalen voor het verlenen van de subsidie en de samenstelling van het door de aanvrager in te dienen dossier.

Verder zal de Vlaamse Executieve eveneens de vereisten bepalen, waaraan de installaties moeten voldoen. Dit kan zowel betrekking hebben op de technische vereisten als op de voorwaarden inzake het gebruik van de laad- en losinstallatie.

Artikel 44

Dit artikel bepaalt dat slechts voorafgaandelijk aan de werken een tussenkomst kan worden verleend. Werken, die reeds zijn aangevat of voltooid, worden hiervan uitgesloten, aangezien het Gewest de vrijheid moet kunnen behouden al dan niet op een aanvraag in te gaan.

Eveneens worden in dit artikel slechts maximum-percentages voorzien voor de Gewestbijdragen, naargelang van de aard van de investering. Elke overslaginstallatie dient het voorwerp van een afzonderlijk beoordeelend uit te maken, op basis van de door de aanvrager verstrekte gegevens en van de gegevens waarover het Gewest beschikt, ten einde de eigenlijke tussenkomst vast te stellen.

Verder is het aangewezen dat de gespecialiseerde technische diensten van het Gewest assistentie kunnen verlenen bij de studie en het uitvoeren van de werken. Dergelijke bijstand zou echter op billijke wijze moeten worden vergoed.

Artikel 45

Voor zover als nodig wordt in dit artikel expliciet de voorwaarde opgelegd dat de aanvrager in orde moet zijn met alle andere verplichtingen en reglementeringen, die uit het bouwen en exploiteren van de installatie voortvloeien.

Artikel 46

De gebruiksmodaliteiten van de installatie en de door de exploitant te betalen retributie worden geregeld in een domaniale concessie, waarvoor in art. 43 wordt beoogd een decretales grondslag te scheppen, of in een gewone domeinvergunning.

Gelet op de financiële inbreng van het Gewest dient de retributie in verhouding te staan tot de verleende subsidie en het belang van de installatie.

Er zijn geen opmerkingen of vragen over de artikelen.

AFDELING 5

Het verlenen van concessies voor de ingebruikneming van het openbaar domein van de wegen, de waterwegen en hun aanhorigheden, de dijken en de zeewering

De medewerker van de Minister licht de bedoeling van deze afdeling als volgt toe

In het kader van de oprichting van het Vlaams **Infrastructuurfonds** is voorzien de middelen tot financiering van het fonds ondermeer te puren uit een valorisatie van het patrimonium en een efficiënter beheer van de onroerende **domeingoederen**. Voor zover deze domeingoederen behoren tot het openbaar domein, kunnen zij, omwille van hun publiek karakter, niet worden verhandeld en dus niet door verkoop, verhuur of erfpacht te gelde worden gemaakt. Enkel kan een bepaalde ingebruikneming worden verleend bij wijze van vergunning of concessie en aldus opbrengsten voor de overheid meebrengen.

Wat het openbaar domein van de waterwegen en hun aanhorigheden, de dijken en de zeeweringen betreft, worden beide vormen van rechtshandeling aangewend om het private gebruik ervan toe te staan. In het overgrote deel van de gevallen gaat het om preciaire vergunningen. De domaniale concessies, die voor het bedoeld openbaar domein volgens de wet kunnen worden verleend, beperken zich tot de **strandconcessies** (wet van 30 april 1958) en de concessies tot het exploiteren van openbare veren, waarbij het domaniaal aspect betrekking heeft op het ingebruiknemen van het wateroppervlak en de oever (het exploiteren van de veerdienst zelf betreft een concessie van openbare dienst). Volledigheidshalve kan hieraan nog worden toegevoegd dat volgens een vaststaand jurisprudentieel beginsel een concessie alleen op grond van een wet kan worden verleend, hetgeen dus in het verleden voor de standconcessies en de openbare veren geschiedde.

Met het oog op een valorisatie van het patrimonium van de waterwegen en hun aanhorigheden, evenals van de dijken en de zeewering, en het opdrijven van de inkomsten uit deze domeingoederen, wordt het thans aangewezen geacht de mogelijkheid tot het verlenen aan concessies op het decretaale vlak uit te breiden. Het systeem van de concessies biedt immers, in vergelijking met het vergunningsstelsel, zowel voor de overheid als voor de betrokken particulieren of **privaatrechterlijke** rechtspersonen onmiskenbare voordelen.

Een domaniale concessie is weliswaar een precair als een vergunning, hetgeen betekent dat er door de overheid om reden van algemeen belang steeds een einde kan aan gemaakt worden, maar bevat, in tegenstelling tot de vergunning, die steeds tot **wederopzeggings...**, dus zonder tijdsbepaling wordt verleend, een element van contractuele aard : de duur. De formule van de concessie biedt bijgevolg aan de gebruiker van het domeingoed een bescherming en garantie, die bij een gewone preciaire vergunning niet aanwezig is : namelijk dat er tussen de partijen een contractuele **duurtijd** wordt bepaald en bij het niet respecteren van deze **duurtijd** door de concessieverlenende overheid een vergoeding verschuldigd is. Zeker indien de betrokken bedrijven op het openbaar

domein belangrijke investeringen overwegen, kan een dergelijke, in een concessie opgenomen duurbepaling voor hen een belangrijke garantie betekenen en tot de effectieve realisatie van de investeringsplannen aanzetten.

Anderdeels ligt het voor de hand dat in geval van het toekennen van een concessie, de overheid, in casu het Vlaamse Gewest, van de gebruiker een hogere vergoeding kan vragen dan zulks het geval zou zijn bij het verlenen van een gewone **precaiere** vergunning. Op financieel vlak is het bijgevolg in het voordeel van het Gewest wanneer het systeem van de concessies kan worden uitgebreid.

Uiteraard komen alle goederen, behorend tot het openbaar domein van de waterwegen, dijken en zeewering, niet voor het verlenen van een concessie in aanmerking. Evenmin kan het de bedoeling zijn deze rechtshandeling te veralgemenen. In concrete gevallen kan het echter zowel voor het Vlaamse Gewest als voor de aanvrager, aanbeveling verdienen het gebruik van het domeingoed niet met een vergunning, maar wel via een domaniale concessie te regelen. In eerste instantie wordt hier gedacht aan het bezetten van het domeingoed voor het uitoefenen van watergebonden activiteiten, waarmee uit hoofde van de gebruiker relatief belangrijke investeringen gepaard gaan, zoals voor de bouw van kaaimuren, losinstallaties, enz. Gesteld kan worden dat dergelijke investeringen moeilijk verenigbaar zijn met het unilateraal karakter van een gewone precaire vergunning, die niet meer is dan een gedoogzaamheid zonder enige tijdsbepaling.

Wanneer in de hier bedoelde gevallen concessies kunnen toegestaan worden, met bindende overeenkomsten op termijn, zal dit voorzeker een aantrekkingskracht op potentiële investeerders uitoefenen, vermits deze alsdan een garantie zullen hebben omtrent de duur, waarop zij van hun investering gebruik kunnen maken. Naast de repercussies op het vlak van de beheersinkomsten voor het Gewest, kan alsoo eveneens bijgedragen worden tot een verhoogd gebruik van de waterweg en een ontlasting van het wegvervoer.

Om de bovenstaande redenen is het dan ook aangewezen een decretale basis te scheppen om het verlenen van concessies voor de privatieve ingebruikneming van de gronden, behorend tot het openbaar domein van de waterwegen en hun aanhorigheden, de dijken en de zeewering, juridisch mogelijk te maken. De nadere modaliteiten kunnen achteraf worden vastgelegd in een besluit van de Vlaamse Executieve.

Ingaande op de suggestie van de SERV werd deze bepaling uitgebreid tot de wegen en hun aanhorigheden, waarop de hogerstaande beginselen eveneens van toepassing zijn.

Artikel 47

Dit artikel strekt ertoe de Vlaamse Executieve, binnen het kader van de wet van 31 mei 1923 betreffende de vervreemding van onroerende domeingoederen, te machtigen om concessies te verlenen voor de privatieve ingebruikneming van het openbaar domein van de wegen en de waterwegen en hun aanhorigheden, de dijken en de zeewering.

De hier beoogde concessies zijn van louter domaniale aard en behelzen dus niet het inrichten van een openbare dienst. Zij hebben enkel het openbaar domein als object, waarbij het aan de concessiehouder toegestaan is van het domeingoed privaatief gebruik te maken.

Artikel 48

Met dit artikel wordt aan de Vlaamse Executieve de bevoegdheid verleend om de nadere modaliteiten vast te stellen, waaronder de concessies zullen worden verleend, alsook de specifieke voorwaarden, die de concessiehouders dienen na te leven.

Hierbij valt aan te stippen dat, aangezien het hier gaat over vergoedingen, die de aard van een retributie bezitten, deze niet onderworpen zijn aan het annaliteitsbeginsel. Eveneens volgt hieruit dat het decretaal volstaat het opleggen van deze retributies te voorzien, terwijl het uitwerken van de nadere modaliteiten aan de Executieve kan worden toevertrouwd.

Er worden geen vragen gesteld.

AFDELING 6

Fonds voor waterbouwkundig onderzoek

Artikelen 49 en 50

Deze artikelen dienen gelezen in samenhang met de hiernavolgende uitleg.

Het Waterbouwkundig Laboratorium is een Dienst die naast haar werkzaamheden voor de eigen overheid, reeds heel wat studies voor particulieren heeft afgewerkt.

Deze mogelijkheid werd al zeer vroeg, met name in het besluit van Secretaris-generaal A. Delmer dd. 09/11/1940 vastgesteld. In het Regentsbesluit van 07/12/1945 werd dit eveneens voorzien en in het Ministerieel Besluit van 19 november 1973 werd dit opnieuw bevestigd.

Om de studies ondernomen door privé-personen financieel gescheiden te houden van de taken in opdracht van de overheid, werd voor het Waterbouwkundig Laboratorium een fonds opgericht.

Rekening houdend met de herziene wet op de Rijkscomptabiliteit (28.06.1989) werd uiteindelijk bij het Begrotingsdecreet van 1991 voor het Waterbouwkundig Laboratorium terug een A-fonds opgericht. (variabel krediet)

In hetzelfde begrotingsdecreet werd bepaald dat de uitgaven van het Waterbouwkundig Laboratorium onderworpen zijn aan het voorafgaand visum van het Rekenhof. Dit is in vele gevallen vanuit praktisch oogpunt weinig efficiënt bij het aanvaarden van studies voor derden.

Immers na het aanvaarden van de studie en na de storting van een voorschot door de opdrachtgever zou het Waterbouwkundig Laboratorium dadelijk moeten kunnen starten met de proefnemingen. Dit is helaas onmogelijk met de huidige beheersvorm ; vooraleer het Waterbouwkundig Laboratorium over dit geld kan beschikken (voor eventuele noodzakelijke aankopen, voor het aanwerven van tijdelijke bijkomende werkkrachten, enz. . .) is er vaak te lange tijd overheen gegaan, die besteed is aan boekhoudkundige formaliteiten. Dit zijn termijnen die door de „Potentiële klant” (o.a. studiebureaus, electriciteits- en petrochemische sector) met de dag moeilijker aanvaard worden.

Voorgesteld wordt het Waterbouwkundig Laboratorium de beheersvorm van een C-fonds toe te kennen. Dit zou het Waterbouwkundig Laboratorium toelaten met meer dynamiek te werken zodat minder „Vlaamse” studies naar buiten-

landse commerciële laboratoria wegvloeien zodanig dat deze privé-investeringen het overheidspatrimonium aan infrastructuur, materieel en know-how mee op peil kunnen houden en kunnen verbeteren.

Wat het voeren van een boekhouding voor deze beheersvorm betreft, beschikt het Laboratorium over 2 rekenplichtigen die hun taak, zowel qua kennis als motivatie, met de grootste stiptheid en nauwkeurigheid vervullen.

Bovendien doet het voorstel niets te gronde af aan het toezicht van het Rekenhof dat ten volle bevoegd blijft voor controle op de rekeningen en ter plaatse in vervanging van het voorafgaande visum op elke uitgave. Met de vraag van de Raad van State werd ook hier rekening gehouden.

Ook hierover wordt geen bijkomende uitleg gevraagd.

AFDELING 7

Infrastructuurfonds

Artikel 51

Artikel 46 strekt ertoe de opbrengst van eventuele „beleggingen”, in de praktijk de creditrente op het saldo van de financiële rekening van het Vlaams Infrastructuurfonds vanaf 1 januari 1993 toe te wijzen, aan de algemene middelen en niet langer aan het Infrastructuurfonds zelf.

De motivering hiervoor is tweërlei :

- Uit praktisch oogpunt, omdat het moeilijk is de opbrengsten van de gelden van het Infrastructuurfonds te isoleren binnen de globale staat van de Vlaamse Gemeenschap : de gunstige voorwaarden, destijds bedongen bij het Gemeentekrediet, kwamen immers precies voort uit de éénheid van kas.

- . Uit principieel oogpunt omdat het Infrastructuurfonds mede gespijsd wordt met bedragen herkomstig uit de algemene middelenbegroting.

Artikel 46 wijzigt aldus de betrokken zinsnede van art. 58. 1, 9e van het programmadecreet 1993 dd. 25 juni 1992.

Met de bemerking van de Raad van State werd rekening gehouden.

Het artikel geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

C. Stemmingen

Artikel 34 wordt ongewijzigd aangenomen met 9 stemmen voor, en 1 stem tegen. Alle andere artikelen, alsook het geheel worden ongewijzigd aangenomen met dezelfde stemming.

II. HOOFDSTUK VIII (GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER) — BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER J. SAUWENS, VLAAMSE MINISTER VAN VERKEER, BUITENLANDSE HANDEL EN STAATSHERVORMING

A. Algemene bespreking

De toelichtingen worden per artikel gegeven en in samenhang met de betrokken programma's bekeken. Dit gaf geen aanleiding tot een algemene bespreking.

B. Artikelsgewijze bespreking

Het betreft de artikelen 61 tot en met 64. Volgende uitgebreide toelichting wordt bij deze artikelen gegeven :

HOOFDSTUK VIII

Gemeenschappelijk vervoer

Artikel 61

Het decreet van 31 juli 1990 (BS 27/10/1990) tot oprichting van de Vlaamse Vervoermaatschappij voorziet in hoofdstuk III, art. 6 in de inbreng van de activa en passiva van de MIVA, de MIVG en het Vlaamse gedeelte van de NMVB tegen verwerving van aandelen.

Als gevolg van de inbreng van de NMVB heeft de VVM 3.692 aandelen aan toonder op een totaal van 1.721.491 aandelen. Hierdoor zou de VVM verplicht zijn aandelen te laten drukken hetgeen een dure aangelegenheid is.

Ten einde deze kosten en een aantal publicatieverplichtingen te vermijden vraagt de Raad van Bestuur (zitting van 15/9/1992) een wijziging van decreet waardoor alle aandelen van de VVM verplicht op naam moeten zijn.

Na deze decreetwijziging kan dan worden overgegaan tot de officiële omwisseling van oude aandelen MIVA, MIVG en NMVB in aandelen VVM door eenvoudige inschrijving in een register van aandelen van de VVM.

Artikel 62

In artikel 27 van het decreet van 31 juli 1990 tot oprichting van de Vlaamse Vervoermaatschappij wordt bepaald dat het administratief en het geldelijk statuut van het personeel, alsmede de personeelsformatie, worden vastgesteld door de Vlaamse Executieve, op voorstel van de Raad van Bestuur.

Daartegenover staat dat volgens de wettelijke opdracht toegekend aan het paritair comité werkzaam binnen de Vlaamse Vervoermaatschappij, dit comité de collectieve arbeidsovereenkomsten tussen de werkgever en de werknemers tot stand brengt.

Bij het onderzoek van het eerste door de VVM ingediende personeelsstatuut is gebleken dat voormelde twee bepalingen moeilijk met elkaar verzoenbaar zijn.

Ter gelegenheid van het afsluiten van het eerste beheerscontract met de VVM, werd dan ook beslist de autonomie van deze laatste met betrekking tot het vaststellen van haar personeelsstatuut te herstellen. De Vlaamse Executieve kan langs de haar ter beschikking staande gewone voogdijmiddelen ook in deze materie overigens ordenend optreden.

In de bestaande beheersovereenkomst wordt verduidelijkt dat bij het afsluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst onder meer moet rekening gehouden worden met de richtlijnen van de Executieve. Op deze wijze kan de evolutie van deze kosten volledig worden beheerst.

Artikel 63

In artikel 46 van voormeld oprichtingsdecreet werd verwezen naar artikel 15, § 1, 2° lid. dit laatste was echter reeds weggelaten tijdens de voorbereidende werkzaamheden die hebben geleid tot het decreet van 31 juli 1990. Thans wordt voorgesteld dat artikel 46 op te heffen.

Artikel 64

In het afgelopen beheerscontract is bepaald dat het nieuw personeelsstatuut zal worden toegepast vanaf 1 januari 1992, zodat artikel 61 ook uitwerking moet hebben met ingang van dezelfde datum.

De Minister wijst er tot slot nog op dat voor alle bepalingen van hoofdstuk VIII het advies van de Raad van State integraal werd gevolgd.

Er zijn geen opmerkingen of vragen.

C. Stemmingen

Artikelen 61 tot en met 64 worden ongewijzigd aangenomen met 9 stemmen voor en 1 stem tegen.

De Verslaggever,

F. GHESQUIERE

De Voorzitter,

E. BEYSEN
